

Pragmaattinen maailma ja sen uhrin

Anneli Reigas

Syyskuussa 2007 kirjoitin artikkelin "Venäjän-Saksan kaasuputkesta aikapommi Itämerelle". Viron pääministeri Andrus Ansip oli juuri vähätellyt niitä, jotka hänen mielestään liioittelivat Gazpromin suunnitteleman, Itämeressä ja ehkä jopa Viron talousvyöhykkeellä kulkevan kaasuputken, mahdollisia turvallisuusriskejä. Myöskään presidentti Toomas H. Ilves ei vuonna 2007 puhunut mitään kaasuputken rakentamista vastaan.

Vuonna 2007 huomasin ensimmäisen kerran laulavan vallankumouksen jälkeen, että toimittajana esitetyt kysymykset ja erilainen näkökulma ärsyttivät poliitikkoja ja virkamiehiä. Minä kuuluiin niihin, jotka toivoivat, ettei Gazpromin kaasuputkea sijoitettaisi Itämereen, vaan että uusi, monta kertaa edullisempi putki rakennetaan Ukrainan kautta vanhan putken viereen. En halunnut pysyvää venäläistä omaisuutta Itämereen, koska Venäjän presidentti Vladimir Putin oli vuonna 2007 avoimesti todennut, ettei kenenkään tarvitse olla huolissaan siitä, onko kaasuputki turvassa Itämeressä, koska Venäjä voi tarvittaessa aina lähettää sotalaivojaan Suomenlahdelle suojelemaan sitä. Pragmaattinen kanta voitti. Puolan, Latvian ja Liettuan johdon arvostelusta huolimatta kaasuputki rakennettiin Itämereen ja Putin sai oikeuden lähettää koska tahansa Venäjän sotalaivoja suojelemaan maan omaisuutta.

Olemme nähneet pragmaattisen lähtökohdan myös Putinin ja Sarkozyn sopimuksessa, jonka nojalla Ranska rakentaa raskaita Mistral-luokan sota-aluksia Venäjän asevoimille. Sama pragmaattinen näkökanta mahdollisti myös sen, että Saksa koulutti venäläisiä sotilaita niinkin myöhään kuin viime talvena. Pragmaattisuus on myös ollut taustana monissa tapauksissa silloin kun Putinia kohdellaan kunnioitettuna johtajana unohtaen samalla tuhannet siviiliuhrit Tsetsheniassa ja monet muut Putinin vähemmän jalot aikaansaannokset.

Vaikka monet ovat lännessä ihmetelleet Putinin toimintaa Ukrainassa, hänen käsityksensä eivät ole itse asiassa koskaan muuttuneet. Venäjän kaasu yksinomaan ei ole pitänyt entistä KGB:n upseeria ja hänen klaaniaan voimakkaina, tuonut tuloja ja antanut valtaa laajentaa Kremlin tavoitteita. Juuri lännen pragmaattinen lähestymistapa on auttanut Putinia tällä tiellä.

Kun uusi vuosituhat koitti, uskoin, että edessä on rauhanomainen vuosisata. Luulin, että ihmiset uskomattoman kauniilla planeetallamme kulkevat vihdoinkin kohti aikakautta, jossa vallitsevat sopu ja rauha. Kuinka naivilta se tuntuukaan 14 vuotta myöhemmin. Kaksikymmentäkolme vuotta sitten päätin jäädä toimittajana Moskovan Valkoiselle talolle, jonne Jeltsin ja hänen lähimmät avustajansa olivat majoittuneet vuoden 1991 elokuun vallankaappausyrityksen aikana. Kun meitä varoitettiin mahdollisesta hyökkäyksestä, olin valmis antamaan henkeni paremman maailman puolesta. Nyt tunnen itseni petetyksi. Ovatko sodat ja selkkaukset, joita olemme kokeneet vuoden 2001 syyskuun terrori-iskusta lähtien lainkaan hyvän ja pahan välistä taistelua vai ovatko viha ja jatkuva vastakkainasettelu valtioiden välillä, idän ja lännen välillä, ainakin osittain lähtökodiltaan väärää? Ohjaako niitä kummankin osapuolen maailmanlaajuinen sotateollisuus, joka menettäisi tulonsa rauhanomaisessa maailmassa ja ohjaavatko niitä myös poliitikot, joille valtioiden lietsominen pelkoon on varmasti helpompaa ja auttaa myös suuntaamaan huomion pois muista ratkaisemattomista ongelmista?

Anneli Reigas
tallinnalainen toimittaja

Aiemmin sarjassa julkaistut kirjoitukset löydät [täältä](#).